

2026. JÚNIUS 8.

PÁPA VÁROS ZÖLDFELÜLET FEJLESZTÉSI
KONCEPCIÓJA
(VÁZLAT)

NÉMETH KORNÉL, DORMÁN LUCA *hiszavadi J.*
PÁPAI PVK NONPROFIT KFT

UFO
locky
özo
06.18
Dr. BL D1

Helyzetfeltárás

Célkitűzések a zöldfelület fenntartásban

A város átfogó zöldhálózat kialakítása

A település összefüggő zöldfelületrendszerének kialakítása nem csak esztétikai és rekreációs cél, hanem ökológiai szempontól is nagyon fontos, hogy ne egymástól elszigetelt zöldfelületeink legyenek, hanem ezek legyenek legalább vonalas zöldfelületi elemekkel összekötve. Ez élőhelyeket biztosít a városi állatfajok (madarak, rovarok, kisemlősök) számára, valamint segíti a klímaszabályzást, csökkenti a hőszigetek kialakulásának kockázatát. Javítja a levegőminőséget a növényzet CO₂ megkötő és porszűrő képességével.

Klímatudatos és költségtudatos zöldfelülettervezés és fenntartás

Nagyon fontos tervezési alapelv, hogy mind az újonnan létrejövő zöldfelületek, mind a meglévők felújítása alkalmazkodjon a változó városi klímához, a száraz időjáráshoz, a nyári hőséghez, az extrém időjárási viszonyokhoz. Tervezési szempont a viharkárok csökkentése is: jól kezelhető, kevésbé törékeny fafajok alkalmazásával. A helyi viszonyokhoz jól alkalmazkodó növényállomány létrehozása később jelentősen csökkenti a fenntartási költségeket (munkaerő, locsolás, pótlás...) Fontos szempont a szárazságtűrés, utak mellett a szennyezett levegő tűrése, a fagyűrés is.

Biodiverzitás növelése

A biodiverzitás az élhető város egyik sarokköve. Nem csak ökológiai előnyökkel jár, de a természetközeli ökoszisztémák kialakulása csökkenti a zöldfelületek fenntartási költségeit, növelik a város vonzerejét, közeget és bemutatóteret teremtenek a környezeti neveléshez, így az iskolai, óvodai nevelést is segíthetik.

Közösségi részvétel

A lakosság bevonása már a tervezési fázisok során is elengedhetetlen, de a fenntartási feladatokba is bevonhatóak, ezzel közelebb kerülnek a város zöldfelületfenntartási munkáihoz, jobban magukénak érzik a zöldfelületeket, amitől várható, hogy jobban vigyáznak, figyelnek rá, illetve többet is használgják rekreációs célokra. Javul a városi zöldfelületek megítélése.

Rekreációs funkciók növelése

A jó minőségű zöldfelületek lehetőséget teremtenek a városlakóknak szabadidejük változatos eltöltéséhez. Ez társadalmi, egészségügyi, mentális és gazdasági előnyökkel is jár. Javítja a város megítélését, mérhetően élhetőbbé teszi a települést. Ezért fontos a meglévő parkjaink, zöld tereink jó állapotban tartása, folyamatos fejlesztése.

Fejlesztési javaslatok

Városi zöldhálózat kialakításához kapcsolódó javaslatok

- **Vásár utca** zöldfelületi koncepciójának újragondolása, mivel a meglévő japán díszcseresznye sor nem egységes, és a hozzá kapcsoló zöldfelületi elemek sem esztétikusak és nem is kapcsolódnak össze.
- **A Várkert** egyes, szépkorú, értékes fái alatt szeretnénk televényeket kialakítani. Ez tulajdonképpen egy alacsony elkerített terület a fa törzse körül, a lombkorona kiterjedésében, ahol a lehullott lomb természetes módon komposztálódhat, védve ezzel a fa csürgőterületét, ahol több víz tud hasznosulni, javul a talajélet és ezzel a talaj szerkezete is. Az alacsony elkerítés miatt a szél nem hordja el az idehordott avart.
- **A Fő téren** létrehozott fás telepítésekhez padok és pihenőhely létesítése. Ennek a kialakított területnek a használatától függően, majd további növények telepítése; határoló sövény; illetve a mellette lévő előregedett levendulás helyet egy szép virágzó ágyás létrehozása.
- **Utcásorfák** pótlása a **Celli úton**, valamint a meglévő fasor bővítése, folytatólagosan.
- **Szent István utca** növényeinek pótlása, hogy az utcaszakas teljes hosszában egységesen növényesített legyen.
- **Major utca** (különösen fontos a posta melletti szakasz) növényesítése évelőkkel, cserjékkel
- **A Csóka körforgalomtól** a Teleki utcáig tartó zöld sáv bővítése, illetve meglévő növényállományának frissítése.
- **Vásár tér** zöldítése fákkal és cserjékkel, előregedett faállomány felülvizsgálata, pótlása.
- **A Kéttornyúakra vezető út mentén** a temető és a lakott terület között új fasor létesítése, valamint a közösségi ház virágágyásának felújítása
- **Borsosgyőr:** Kivágott cseplésmeggyek pótlása, virágágyások rekonstrukciója. Illetve képviselői javaslatra a régi temető helyén, egy kis erdei ösvényt, tanösvényt szeretnének létrehozni.
- **A Képfestő Múzeum:** növényállományát fel kell frissíteni, illetve a helyhez illő új ágyásokat létrehozni.
- **Pálos tér:** Zöldfelületének újragondolása, ágyás felújítása szárazságtűrő, hosszan virágzó évelőkkel, valamint nyírott gyertyán- fasor létrehozása.

- Igal lakótelepen: zöldkoncepció kidolgozása.

Klímatudatos zöldfelülettervezés (új zöldfelületek létrehozása) és fenntartás a költséghatékonyság szem előtt tartásával.

- Legfontosabb javaslat lenne a város fáinak számbavétele, a **fakataszter** elkészítése. Megkönnyítené a zöldfelület karbantartási munkákat, segítené a fák egészségi állapotának követését, tervezhetővé tenné a faápolási munkákat, ezáltal nem kellene megvárniuk a lakossági bejelentéseket, nőne a közbiztonság, kevesebb viharok keletkezne. A fás szárú növényzet minden közterületi eleméről naprakész, kereshető, frissíthető, térképen megjeleníthető, hozzáférhető információt biztosítana.
- A fakataszter adatai segítik a különböző tervezési és városfejlesztési munkafolyamatokat. Új utak, közterek, közművek tervezésekor, pályázatok előkészítési folyamataiban is hasznos segítség.
- A térinformatika eszközeinek segítségével hozzájárul a város klímavédelmi, fenntarthatósági céljainak nyomonkövetéséhez.
- A körforgalmak esztétikusan tartása mellett fontos, hogy fenntarthatóan kezelhetők legyenek. Ebben segít, ha zárt beültetésük megakadályozza a gyomosodást, illetve, ha rendszeresen nyírándó gyepfelületek helyett segítjük az őshonos zárt gyepársulás kialakulását, amiben szintén minimális a gyomok jelenléte, és évente elég 2-3 alkalommal kaszálni. Biodiverz társulás, ami élőhelyet teremt, és vadvirágaival időszakos díszítést is biztosít. Érintett, felújítandó körforgalmak a **Csóka körforgalom**, ahová további fák telepítése is javasolt, a **veszprémi úti körforgalom**, a **víztoronynál (Vásár u.) lévő**, a **Mig 21-es körforgalomban** (83. sz út- Celli út) és a **somlai úti körforgalom**.
- A **Várkert és a Külső Várkert** ritkán használt gyepfelületein természetes, vadvirágos rétegfoltok létrehozása javasolt, mozaikos kaszálassal. Növelné a terület biológiai aktivitását, nőne a biológiai sokféleség, javulna a vízgazdálkodás és a CO₂ megkötő képesség.
- **Somlai úti körforgalomban** szőlőtőkék pótlása szükséges.
- **Rákóczi Ferenc utca** növényállományának újratervezése. A nagy fák alá árnyéktűrő évelők telepítése, a levendulaágyás felszámolása, helyette cserjés évelőágyás kialakítása.
- **Jókai ház** előtti zöldfelület újratervezése a kulturális és műemlék jelleghez méltó módon. Udvar rendbetétele, mivel jelen állapotában áthatolhatatlan. A fákat, cserjéket ki kell onnan vágni.
- Egyes vegyes ágyásokban az egy és kétnyári kiültetés lecserélése javasolt szárazságtűrő egynyáriakra. Esztétikus megoldás, csak az első két évben kell hetente öntözni, utána önfenntartó és nem kell évente kétszer cserélni. Érintett területek a **vásár utcai és a vajda lakótelepi** ágyás.

- **Fő téri** levendulaágyás felszámolása. A növényállomány elöregedett és jelen állapotában nem méltó a Fő térhez. Helyette évelőágyás kialakítása javasolt nagy díszítőértékkel bíró növényekből.
- A **Kossuth utca** évelőágyásainak felújítása. Sajnos több olyan növény is került bele, ami rendkívül gyorsan terjed, elnyomja a díszesebb növényeket. Kordában tartásuk rendkívül munkaigényes és nem is túl esztétikus. A fakazettákba ültetett bokorfák takarják az üzletek profiljait, érdemes lenne őket olyan fákra cserélni, amiknek magasabban van lombja, hogy az üzletek jól láthatóak maradjanak.
- **Fő utca** növényállományának frissítése, pótlása.
- Csepegtető öntözőrendszer kialakítása szükséges néhány területen a munkaerőigényes kézi locsolás kiváltására. A csepegtető öntözés víztakarékos és csökkenti a növények megbetegedésének kockázatát. Javasolt területek a **Plébánia sor, Fő utca, a Kastély domb**.
- Néhány forgalmasabb területen komoly gondot okoz, hogy a járókelők letapossák a telepített növényzetet. Ezek védelmére alacsony, díszes fémkerítések kihelyezése javasolt, így az ágyás szép maradna, és nem kellene többször újraterülni a növényzetet. Érintett terület a **Fő utca és a Plébánia sor**.
- Egyes városi ágyások újragondolása, rekonstrukciója javasolt a növényállomány elöregedése vagy a nem megfelelő növényválasztás miatt. Fenntartásuk rendkívül munkaigényes, és nem esztétikusak. Újratervezéssel, új növények telepítésével fenntarthatóbb felületek hozhatók létre. Érintett területek: **Fapiac tér, Pálos tér, Igal lakótelep**

Közösség bevonása a zöldfelületfenntartásba

- A **Várkert** egyre hiányosabb faállományának pótlása társadalmi összefogás keretében. Intézmények ösztönzésre a faültetésre. A közösségi faültetés jó hangulatú, közösségformáló esemény lehet, ami a szemléletformálás szempontjából is fontos. Magánszemélyek és óvodák, iskolák is részt vehetnek benne.
- Szintén közösségi esemény lehet a **Várkert és az Erzsébet liget** fáira felfutó borostyán eltávolítása.
- Közösségi faöntözés a nyári aszályos hónapokban. Különösen fontos ez az újonnan (3 – 5 éven belül) telepített fák esetében, de sok nagyobb fa túlélési esélyein is javítana. Ezt egy, a lakosság számára is elérhető applikációval is meg lehetne támogatni, amelyben mindenki nyomon tudja követni, hogy ki mikor melyik fát mennyire öntözte meg. Ez a lakosokat is motiválná a részvételre, és helyenként a mi munkánkat is megkönnyítené. Nem utolsó sorban nagyszerű lehetőség az edukációra, és a közösségi kommunikációra.
- Közösségi kommunikáció fejlesztése. Más városok pozitív példáiból tanulva, a lakosság sokkal elfogadóbb például a fakivágások esetében, ha tájékoztatva van azok miéértjéről. Emiatt javasolt a nagyobb fák kivágása előtt a lakosság tájékoztatása akár a helyszínen,

kifüggesztéssel és a közösségi médiában egyaránt. Nem csak a fakivágásoknál de minden nagyobb munka kapcsán

- Nagy zöldfelületek tervezése előtt érdemes a lakosságot is megkérdezni, lakossági fórumot tartani. A lakosság igényeinek ismeretében sok tervezési hiba elkerülhető.

Rekreációs funkciók növelése, nagy parkjaink fejlesztése.

- **Várkert és az Erzsébet liget** évelőágyásainak feljavítása, újragondolása. Sok helyre teljesen oda nem illő, mikroklimatikus viszonyokhoz nem illeszkedő növényzet került az egykori tervek szerint, ezeket ideje lenne lecserélni.

- A **Várkertben** nagy mértékű fapótlásra, telepítésre van szükség, mert a faállomány egyre rosszabb állapotban van egyrészt a korosodás másrészt a felújítás okozta bolygatás hatására. Nagyjából 20-30% rossz állapotban van, erős szél, vihar komoly károkat okoz bennük.

- A **Schwenczel rét** vadvirágos foltjának feljavítása szárazságtűrő évelőkkel. Ezzel egy egész vegetációs időszakban nagy díszítőértékű tájképi ágyás jönne létre, ami nem csak esztétikus, de az ökológiai értéke is magas.

A kerítések mellé telepített növényzet sok gondot okoz a lakosságnak, mivel az ágyások kerítés felőli széléhez nem férünk hozzá. Ezeknek az ágyásoknak az áthelyezése a járdához közelebb megoldaná a problémát, lehetne körülöttük minden oldalon fűvet telepíteni, és az ingatlantulajdonosoknak sem lenne dolguk vele.

- A **Kisligetben** a japánakácfák elöregedtek, kivágásra javasoltak. Ezeket pótolni kell, illetve a cserjeállományt kellene bővíteni.

- A **Millenniumi emlékpark** teljes körű felújítása. Az utak rossz állapotúak, a székelykaput is pótolni kell, a növényzet is felújításra szorul. A játszótér környékének rendezetése, illetve a veszélyes állapotú fák kivágása. A területen füves sport és szabadidőpályák létrehozása a hozzá kapcsolódó zöldfelületi elemek bővítése.

- A **Kastélydomb** fáinak állapotfelmérése mindenképpen esedékes, a rossz állapotúak helyére újakat kell telepíteni. A szabadtéri színpad melletti évelőágyás felújításra szorul.

A szabadtéri színpad mögött fasor és cserjesáv kialakítása.

További fenntartási alapelvek és javaslatok

Fontos lenne a fűnyírás gyakoriságának csökkentése, illetve csak indokolt esetben elvégzése. A nyírási magasság 6-8 cm-nél ne legyen kisebb! A száraz, forró nyári időszakban a gyepterületeknek is fontos szerepük van a klímaszabályzásban, amire a túl rövidre vágott fű nem alkalmas.

A jelenlegi, vállalkozóval kötött szerződés lejáratát idejére érdemes lenne elgondolkozni rajta, hogy saját magunk nyírjuk a zöldfelületeket, saját vagy bérelt gépekkel, 4-5 plusz

munkavállalóval, mivel a most elvégzett munka minősége sokszor nem megfelelő, lassan is történik, és sok kárt okoznak fűnyíráskor a fák törzsében a fűkaszával. Sajnos sokszor nem ott történik és nem akkor a fűnyírás amikor és ahol szükség lenne rá.

Mivel a hirtelen lehulló csapadék minden évszakban gondot okoz vízvezetési szempontból, ezért javasolt, hogy az újonnan kialakításra kerülő vagy felújításra váró utcákon vízáteresztő burkolatokkal tervezzünk, különösen hasznos ez olyan helyeken, ahol fasor is van vagy a jövőben telepítésre kerül. Segít a csapadékvíz gyors eltárolásában és sokáig biztosítja a fák vízellátását.

Utcafásításakor fontos lenne az újonnan telepített fák gyökerterelése. Rengeteg egészséges fát kell kivágni amiatt, hogy kárt tesz az épített környezetben, felfnyomja az utcaburkolatot vagy a gyökere kárt tesz a kerítésben vagy az épületben. A megfelelő gyökerterelés kialakításával ezek a problémát megelőzhetők és a fák is tovább maradhatnak a helyükön.